

І.М. Алексєєва, Н.О. Ткаченко, Н.М. Червоненко, В.О. Демченко, Т.П. Зарічна

**ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІЗОРІВ-КОСМЕТОЛОГІВ
СТУДЕНТАМ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕХНОЛОГІЯ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ»
У ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: *право, фармацевтичне законодавство, провізор-косметолог.*

Ключевые слова: *право, фармацевтическое законодательство, провизор-косметолог.*

Key words: *law, pharmaceutical law, chemist-cosmetologist.*

Висвітлено досвід викладання правових аспектів професійної діяльності провізорів-косметологів студентам фармацевтичного факультету зі спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів» у Запорізькому державному медичному університеті.

Освящен опыт преподавания правовых аспектов профессиональной деятельности провизоров-косметологов студентам фармацевтического факультета по специальности «Технология парфюмерно-косметических средств» в Запорожском государственном медицинском университете.

The article reflects the experience of teaching the legal aspects of professional activities of pharmacists-cosmetologists to the students of Pharmaceutical Faculty, speciality «Technology of perfumery and cosmetics» in Zaporozhye State Medical University.

Фармацевтична галузь потребує сьогодні не тільки високих темпів нарощування кількісного складу кваліфікованих працівників у сфері фармації, але й підвищення рівня якості їх фахової підготовки.

Процес реформування суспільства, становлення та розвиток держави, перехід до ринкових відносин не могли не вплинути на підготовку кадрів. Сформувався особливий напрямки в діяльності провізора, що є наслідком ринкових перетворень і реформ.

Нині в Україні вищі навчальні заклади для роздрібного сегмента фармацевтичного ринку готують фахівців за такими спеціальностями, як «Фармація» і «Технологія парфумерно-косметичних засобів». Управлінсько-правова підготовка провізорів і провізорів-косметологів належить до одного з найважливіших питань, ефективне вирішення яких забезпечує успішний розвиток фармацевтичної галузі як складової системи охорони здоров'я.

У сучасних умовах розвитку фармації особливої уваги потребує вивчення міждисциплінарних предметів, зокрема тих, що складають сукупність фармацевтичних, медичних і юридичних знань. Фармацевтичне право є однією з таких дисциплін.

Професійна кваліфікація провізора-косметолога, знання прав і чітке виконання обов'язків передбачає належне і органічне сприйняття основних положень чинного законодавства, в першу чергу правових норм, що регулюють професійну діяльність. Без розуміння правового статусу в професійній діяльності провізора-косметолога можуть мати місце ускладнення, а інколи виникати помилки, які можна кваліфікувати як протиправні дії. Отже, чим вища правова культура провізора-косметолога, міцніші знання норм законодавства, тим ретельніше та відповідальніше виконуються професійні обов'язки, реальніше забезпечуються права та законні інтереси громадян у галузі охорони здоров'я.

МЕТА РОБОТИ

Подання досвіду викладання правових аспектів професійної діяльності провізорів-косметологів у

Запорізькому державному медичному університеті.

Програма підготовки спеціалістів з фаху «Технологія парфумерно-косметичних засобів» (2004 р.) включала дисципліну «Етично-правові норми діяльності у галузі». До її змісту входили питання етичного та правового характеру. Тому співробітники кафедри управління і економіки фармації Запорізького державного медичного факультету правові аспекти розглядали окремими темами при вивченні цієї дисципліни та дисципліни «Курс за вибором».

Згідно до навчальних планів підготовки фахівців за спеціальністю «Технологія парфумерно-косметичних засобів», затверджених наказами МОЗ України від 17.05.2008 року №259, від 07.12.2009 року № 932, вивчення дисциплін «Етично-правові норми діяльності у галузі» та «Фармацевтичне право» (як для спеціальності «Фармація») не передбачене [1–4]. Такий стан речей призводить до ситуації, коли студенти спеціальності «Технологія парфумерно-косметичних засобів» мають менше можливостей для глибокого і системного вивчення нормативно-правової бази.

Вважаємо доцільним вивчення провізорами-косметологами ряду нормативно-правових актів: Конституції України [5], Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [6], «Про лікарські засоби» [7], «Про наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори» [8], «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» [9], а також відомчих нормативно-правових актів – наказів Міністерства охорони здоров'я, що стосуються парфумерно-косметичної та фармацевтичної галузей [10].

За шість років викладання правових питань діяльності провізора-косметолога у фармації набуто багатий досвід. На нашу думку, одним із важливих питань залишається розуміння місця провізора-косметолога на ринку праці.

Особливої уваги заслуговують такі питання, як професійні завдання та обов'язки, що повинен знати провізор-

косметолог, і кваліфікаційні вимоги, яким він має відповідати. Крім цього, вважаємо доцільним вивчення таких тем, як «Юридична відповідальність фахівців парфумерно-косметичної та фармацевтичної галузей». У межах цієї теми розглядають такі види юридичної відповідальності: матеріальна, кримінальна, адміністративна, дисциплінарна. Ці правові питання зазначені в аспекті вимог Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників системи охорони здоров'я, затвердженого наказом МОЗ України 25.05.2007 р. № 277, Кодексу законів про працю України, Кримінального Кодексу та Кодексу України про адміністративні правопорушення [11–13].

Для детального розгляду цих правових питань для студентів розроблено методичні рекомендації з підготовки до занять, що включають питання для обговорення, тестові та ситуаційні завдання.

У результаті вивчення правових аспектів провізори-косметологи мають відповісти на наступні питання:

1. Які професійні завдання та обов'язки має виконувати провізор-косметолог згідно до чинного законодавства?
2. Які практичні навички має засвоїти провізор-косметолог?
3. Кваліфікаційні вимоги до провізора-косметолога вищої кваліфікаційної категорії.
4. Кваліфікаційні вимоги до провізора-косметолога першої кваліфікаційної категорії.
5. Кваліфікаційні вимоги до провізора-косметолога другої кваліфікаційної категорії.
6. Кваліфікаційні вимоги до провізора-косметолога.
7. Загальні положення юридичної відповідальності, що пов'язані з професійною діяльністю провізора-косметолога за чинним законодавством.
8. Матеріальна відповідальність працівників парфумерно-косметичної та фармацевтичної галузей.
9. Види матеріальної відповідальності.
10. Дисциплінарна відповідальність працівників (поняття та види).
11. Адміністративна відповідальність (поняття, ознаки, підстави).
12. Кримінальна відповідальність працівників за професійні злочини (поняття, підстави притягнення).

Набуті знання допомагають студентам знайти відповіді на ряд запропонованих тестових завдань. Наприклад:

Яким органом застосовується дисциплінарне стягнення:

- а) керівником або органом, якому надано право прийняття працівника на роботу;
- б) профспілковим органом закладу охорони здоров'я;
- в) правоохоронним органом.

Звільнення як вид дисциплінарного стягнення за появу на роботі у нетверезому стані, стані наркотичного або токсичного сп'яніння може застосовуватись:

- а) за однократний такий проступок;
- б) за два таких проступки протягом року;
- в) за три таких проступки протягом року.

Матеріальна відповідальність працівників вста-

новлюється тільки:

- а) за пряму дійсну шкоду;
- б) в межах і порядку, передбачених законодавством;
- в) коли така шкода заподіяна протиправними діями (бездіяльністю) працівника;
- г) тільки у сукупності усіх названих випадків.

У якому кодифікованому акті врегульовано питання трудової дисципліни:

- а) Кодекс України про адміністративні правопорушення;
- б) Цивільний кодекс України;
- в) Кодекс законів про працю України;
- г) Кримінальний кодекс України.

Теоретична підготовка з правових питань дозволяє студенту вдало і грамотно підійти до вирішення практичних задач. Наприклад:

Задача 1. Провізор-косметолог Карпенко В.Ю. запізнилась на роботу на 3,5 години. На питання завідувача відділу лікувальної косметики про підстави запізнення, Карпенко В.Ю. відповіла, що запізнилась у зв'язку з автомобільними заторами. Провізор-косметолог за даним фактом склала доповідну записку на ім'я завідувача аптеки, на підставі якої Карпенко В.Ю. звільнено з роботи.

Чи правомірні дії адміністрації? Як кваліфікувати дії Карпенко В.Ю.?

Задача 2. 2 березня 2011 року на провізора-косметолога Борисову Р.П. накладено дисциплінарне стягнення у вигляді догани. При заохоченні працівників до свята 8 березня у 2012 р. Борисова Р.П. позбавлена премії. Адміністрація мотивувала це тим, що не має права заохочувати Борисову Р.П., яка має дисциплінарне стягнення.

Чи правомірні дії адміністрації у даному випадку?

Задача 3. Молодий спеціаліст Бірюкова О.Л. після закінчення фармацевтичного факультету медичного університету направлена на роботу до аптеки. Керівництво аптеки відмовило у прийомі на роботу Бірюковій О.Л., мотивуючи це відсутністю вакантних місць. З цього приводу Бірюкова О.Л. звернулась до суду із заявою про спонукання керівництва аптеки до прийняття її на роботу. Відповідно до ухвали суду, заяву Бірюкової О.Л. залишено без розгляду та повернуто. Запропоновано спочатку звернутись до КТС установи.

Чи правомірне рішення суду?

ВИСНОВКИ

Набутий досвід з вивчення правових аспектів професійної діяльності провізорів-косметологів у ЗДМУ дає можливість говорити про внесення коректив до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «провізор-косметолог» за фахом «Технологія парфумерно-косметичних засобів».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про внесення змін до Навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «провізор-косметолог» у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальністю «технологія парфумерно-косметичних засобів», затвердженого наказом МОЗ від 07.12.2009 № 932 [Електронний ресурс]: наказ МОЗ України

- від 08.07.10 р. №544 – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=11118>
2. Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «провізор-косметолог» у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальністю «технологія парфумерно-косметичних засобів» [Електронний ресурс]: наказ МОЗ України від 07.12.09 р. № 932 – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=10394>
 3. Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю «технологія парфумерно-косметичних засобів» [Електронний ресурс]: наказ МОЗ України від 17.05.08 р. № 259 – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=8155>
 4. Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю «фармація» [Електронний ресурс]: наказ МОЗ України від 21.01.04 р. № 36. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2878>
 5. Конституція України від 28.06.1996 р.
 6. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992р. № 2801-ХІІ.
 7. Закон України «Про лікарські засоби» від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР.
 8. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 р. № 60/95- ВР.
 9. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15.02.1995 р. № 62/95 - ВР.
 10. *Книш С.Г.* Довідник законодавства України з охорони здоров'я та фармацевтичної діяльності: Навчально-методичний посібник / *С.Г. Книш, М.С. Пономаренко, І.М. Алексєєва, М.Ф. Ковальчук, О.Г. Алексєєв.* – Запоріжжя: Запорізький ДМУ, 2008. – 210 с.
 11. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання третє перероблене та доповнене – Х.: ТОВ «Одиссей», 2007. – 1200 с.
 12. Уголовный кодекс Украины: Научно-практический комментарий. Издание четвертое, переработанное и дополненное. – Х.: ООО «Одиссей», 2007. – 872 с.
 13. Кримінальне право України. Загал. частина: Підруч. для студентів юрид. вузів і фак. / *Г.В. Андрусів, П.П. Андрушко, В.В. Бенківський та ін.*; за ред. *П.С. Матишевського та ін.* – К.: Юрінком Інтер, 1997. – 512 с.

Відомості про авторів:

Алексєєва І.М., к. фарм. н., асистент каф. УЕФ ЗДМУ.

Ткаченко Н.О., доцент каф. УЕФ ЗДМУ.

Червоненко Н.М., доцент каф. УЕФ ЗДМУ.

Демченко В.О., доцент каф. УЕФ ЗДМУ.

Зарічна Т.П., ст. викладач каф. УЕФ ЗДМУ.

Поступила в редакцію 31.07.2012 г.